

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A1	1.01	ინერტული მასალები მხოლოდ MENRP-ს მიერ დამტკიცებული ლიცენზირებული მიმწოდებლებისგან იქნება მიღებული	5.2.5 და 10.2
A1	1.03	პროექტი უპირატესობას მინიჭებს არსებული კარიერების გამოყენებას, რამდენადაც ეს შესაძლებელი იქნება	5.2.5 და 10.2
A1	1.05	მესამე მხარის მიერ შემოთავაზებული ნებისმიერი კარიერის და/ან ნაყარი გრუნტის განთავსების კარიერის გამოყენებამდე ჩატარდება ბუნებრივი გარემოს აუდიტი. სანამ პროექტი იყენებს კარიერებს, ჩატარდება შემდგომი პერიოდული აუდიტებიც და მოიცავს წიაღისეულის უკანონო მოპოვების ფაქტების არსებობის შემოწმებასაც	10.2
A1	1.07	ამოღებული მასალები შემოწმდება და ახალი ინერტული მასალების საჭიროების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით, მოხდება ამ მასალების ხელახლა გამოყენება (მაგ., გრუნტით შევსებისთვის, ამოღებული მასალის უკან დაბრუნებისთვის, და სხვ.) იმ რაოდენობით, რა რაოდენობითაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად	5.2.5 და 10.2
A1	1.09	მოხდება ყველა დროებითი კარიერის აღდგენა (თუ მარეგულირებელი ორგანოების მიერ სხვა რამ არ არის მითითებული)	10.2
A1	1.11	ამოთხრილი ზედმეტი ნიადაგის ქვედა ფენის შენახვა მოხდება საშენებლო დერეფანში ან დასაწყობების შეთანხმებულ დროებით უბნებზე; განთავსების საჭიროების შემთხვევაში, მოხდება ნიადაგის ტრანსპორტირება დამტკიცებულ განთავსების უბანზე	5.4.6 და 10.7
A1	1.12	თხრილის ნაყარი გრუნტი თანაბრად განთავსდება ნიადაგის ზედა ფენის ქვეშ ისე, რომ მისი ნაწილი არ აღმოჩნდეს ზედაპირზე	5.4.11, 10.3 და 10.7
A0	1.13	მოზილიზაციამდე, მშენებლობის კონტრაქტორს ექნება დოკუმენტირებული და მოქმედი "ბუნებრივი და სოციალური გარემოს მართვის სისტემა", რომელიც შესაბამისობაშია გარემოს მართვის სისტემების ISO 14001 სტანდარტის მოთხოვნებთან	10.1.3
A2	2.01	რბილ ნიადაგიან ადგილებში (ჭარბტენიანი ტერიტორიების ჩათვლით) მძიმე ტვირთების გადატანის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული იქნება სიმძიმის მატარებელი მასალები, როგორცაა ჭილოფი, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ეს კომპანიის მიერ ჩათვლილია არაპრაქტიკულად	10.3 და 10.7
A24	2.02	სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილება დაშვებული იქნება მხოლოდ განსაზღვრულ მისასვლელ გზებსა და შემოსაზღვრულ სამუშაო ადგილებში (საგანგებო სიტუაციების გარდა)	10.3, 10.7, 10.8, 10.11, 10.12 და 10.13
A2	2.03	საშენებლო დერეფანში ავტომანქანით მოძრაობა დაუშვებელი იქნება განსაკუთრებით სველი ამინდის პირობებში, გარდა იმ შემთხვევებისა როცა კომპანია ჩათვლის ამას საჭიროდ	10.3, 10.7 და 10.12
A2	2.04	სამუშაო ტერიტორიაზე წყლის დაგუბების ან დატბორვის თავიდან აცილების მიზნით, სადაც საჭირო იქნება, მოეწყობა დროებითი სადრენაჟე სისტემა (როგორც ეს განსაზღვრულია კომპანიის მიერ)	10.3
A13	2.05	თხრილების შევსება და დატკეპნა ადექვატურად (მაგრამ არა ზედმეტად) მოხდება, რათა თავიდან იქნას აცილებული მიწის შემდგომი დაჯდომა	10.3, 10.7 და 10.12
A2	2.07	თხრილის ამოვსების შემდეგ, სასოფლო-სამეურნეო მიწების აღდგენამდე მოხდება ტრანსპორტის სამომრავო ბილიკის ქვეშ არსებული ნიადაგის ფენის გაფხვიერება	10.3 და 10.7

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A3	3.03	განხორციელდება ეროზიის კონტროლის ღონისძიებები, რათა მიღწეული იქნას ეროზიის მე-3 კლასი ან უკეთესი შედეგი	10.3, 10.5, 10.12
A3	3.05	თხრილის კედლების ჩამოშლის თავიდან აცილების მიზნით, საჭიროებისამებრ მოხდება თხრილის დროებით წყლისგან დაცვა ან სტაბილიზაცია	10.3 და 10.5
A3	3.07	ამოვსებული თხრილების დაქანებულ ადგილებში, სადაც დინებამ შეიძლება გამოიწვიოს ეროზია, დამონტაჟდება თხრილის შემაკავებლები	10.3, 10.5, 10.6 და 10.7
A3	3.08	განხორციელდება ნიადაგის დანაკარგის მონიტორინგი და თუ ეროზიის კლასი აჭარბებს მე-3 კლასს განხორციელდება გამოსასწორებელი ღონისძიებები	4.4 და 10.3
A17	3.09	მოხდება ადგილობრივი მოსახლეობის აქტიურად გაფრთხილება, რათა არ მოხდეს ახალი და გაუქმებული სამშენებლო დერეფნების მისასვლელი გზის სახით გამოყენება (მაგ., აბრების გამოყენების, საზოგადოების განათლების, პროკლამაციების გავრცელების გზით და სხვ.)	10.3, 10.7 და 10.12
A4	3.11	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის შემდეგ ნიადაგს მოაცილებენ მსხვილ ქვებს, რომლებიც გარემომცველი ნიადაგის სტრუქტურას არ შეესაბამება; ზედმეტი ქვები განთავსდება ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად	10.3, 10.7 და 10.12
A17	3.14	მცენარეულობის აღდგენის და კომპლექსური ბიოაღდგენის სამუშაოების წარმატების განსაზღვრის მიზნით (სახეობათა შემადგენლობის შესაბამისობის ჩათვლით) შემუშავდება მონიტორინგის გეგმა	10.4 და 10.7
A2	3.15	ნიადაგის ქვედა და ზედა ფენის აღდგენის დასრულების შემდეგ კონტრაქტორი და კომპანიის პერსონალი ერთად შეამოწმებენ აღდგენილ ტერიტორიებს აღდგენის გეგმასა და პროექტის აღდგენის სპეციფიკაციებში მოცემულ სტანდარტებთან შესაბამისობის შესაფასებლად; საჭიროების შემთხვევაში განხორციელდება გამოსასწორებელი ღონისძიებები	10.3 და 10.12
A7	3.17	ნიადაგის ეროზიის თავიდან აცილების მიზნით მოხდება წყლის ჩაშვების სიჩქარის კონტროლი	10.3, 10.5, 10.6 და 10.7
A34	3.19	მშენებლობის დასრულების შემდეგ სავლე საზღვრები აღდგება წინა სამშენებლო მდგომარეობამდე	10.4, 10.12 და 10.13
A10	3.21	წყლისმიერი ეროზიის მინიმუმამდე დაყვანის და ნარიყის შემცირების ღონისძიებები განხორციელდება იმ ადგილებში, სადაც მოხდება მდინარეებში ან მიწაში ჩაშვება	10.5
A7	3.23	მდინარეებთან, ნაპირის და კალაპოტის მასალა ცალკე იქნება შენახული, აქტიური არხებიდან მოშორებით და არ იქნება განთავსებული იქ, სადაც შეიძლება მოხდეს დინების ან დრენაჟის დარღვევა	5.4.6 და 10.3
A3	3.24	ადგილებში, სადაც წყლის ჩაშვება იწვევს ჩამორეცხვას ან ნიადაგის ეროზიას, მოხდება ეროზირებული უბნების აღდგენა	10.3 და 10.5
A2	3.26	სამშენებლო უბნებზე, მისასვლელი გზების და დროებითი დასაწყობების უბნების ჩათვლით, ნიადაგის ეროზიის მინიმუმამდე შემცირების მიზნით მოეწეობა ზედაპირული წყლების სადრენაჟე სისტემა, რომელიც შესაბამისობაშია მდგრადი ურბანული ტიპის სადრენაჟე სისტემების (SUDS) პრინციპებთან	10.3
A3	3.28	მიწის თავდაპირველი შემფოთების შემდეგ და სამშენებლო უბნებზე სამშენებლო სამუშაოების ზამთარში შეჩერების შემთხვევაში, აღდგენის დასრულებამდე, შემუშავდება და განხორციელდება ეროზიის კონტროლის დროებითი ღონისძიებები	10.3

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A3	3.30	როცა ჩაშვების სიჩქარემ შესაძლოა გამოიწვიოს ეროზია, ზედაპირული დინების შესაქმნელად გამოიყენებენ ენერჯის ჩამქრობ მოწყობილობებს. თხრილების წყლისგან დაცლა მოხდება ისე, რომ შლამის შემცველი წყლის მსხვილი ნაკადი არ ჩაედინებოდეს ჭაობში ან წყალსატევში	5.4.10 და 10.5
A3	3.34	ღია თხრილში წყლის დაგროვების შემთხვევაში (წვიმის ან გრუნტის წყლების მაღალი დონის გამო), წყალი ამოიტუმბება მილის თხრილში ჩაშვებამდე	5.4.10 და 10.11
A8	3.35	ეროზიისგან დაცვის საშუალებები დამონტაჟდება მთის თხემებზე და გვერდით ფერდობებზე, პროექტის ადგილის სპეციფიკაციების შესაბამისად	5.4.12, 10.3, 10.4 და 10.13
A3	3.37	იმ ადგილებში სადაც საჭიროა დროებითი გზის ახალი მონაკვეთები, წვიმით და გამდნარი თოვლით გამოწვეული გზის ან მიმდებარე მიწის ნაკვეთის ეროზიის / დატბორვის შესამცირებლად, საჭიროებისამებრ მოეწყობა სადრენაჟე არხები	5.4.4 და 10.3
A4	4.02	ამოთხრილი ნიადაგის ზედა და ქვედა ფენები განცალკევდება და დასაწყობდება სამოდრაო ბილიკის გარეთ გროვებად, ისე რომ შესაძლებელი იყოს მათი თავისუფალი დრენაჟი და თავიდან იქნას აცილებული მათი შერევა ან დატკეპნა სამშენებლო დანადგარების/სატრანსპორტო საშუალებების გადაადგილების გამო	5.4.6, 10.3 და 10.7
A4	4.04	თუ ნიადაგის ზედა ფენა იწახება ექვს თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში, ნიადაგის გროვები რეგულარულად შემოწმდება დატკეპნისა და ეროზიის გამოვლენის მიზნით; ასევე განხორციელდება მიწის გროვების ანაერობული მდგომარეობის რეგულარული მონიტორინგი; ანაერობული პირობების, დატკეპნის ან ეროზიის აღმოჩენის შემთხვევაში განხორციელდება გამოსასწორებელი ღონისძიებები (ხელოვნური აერაციის ჩათვლით)	10.3 და 10.7
A3	4.07	ადგილებზე, რომლებიც პროექტით განსაზღვრულია როგორც საკმარისად ციკაბო (როგორც წესი 25%-ზე მეტი), ძლიერი წვიმების დროს ჩარეცხვისა და ნიადაგის ზედა ფენის დაკარგვის თავიდან ასაცილებლად ნიადაგის ზედა ფენის შტაბელები დაცული იქნება ლამის შემაკავებელი ღობით	10.5
A3	4.08	ნიადაგის ზედა და ქვედა ფენების ზედაპირი ისე დაიტკეპნება, რომ თავიდან იქნას აცილებული ეროზია და არ განვითარდეს ანაერობული პირობები	10.3 და 10.7
A24	4.09	კომპლექსური აღდგენა დაიწყება რაც შეიძლება ადრე და პროექტის ადგილის სპეციფიკაციების მიხედვით განხორციელდება	10.3, 10.4, 10.7, 10.8, 10.11, 10.12 და 10.13
A3	4.12	მდინარის გადაკვეთების მშენებლობის დაწყებამდე, სამშენებლო კონტრაქტორ(ებ)ი შეიმუშავებს სამუშაოს შესრულების მეთოდოდიკას, რომელიც მოიცავს ეროზიის კონტროლის, დანალექების კონტროლის და აღდგენის გეგმებს	5.7.7, 10.3 და 10.5
A7	4.14	დაუგეგმავი მოვლენის შემთხვევაში მოხდება ნებისმერი ზიანის აღდგენა და კომპენსაცია საჭიროებისამებრ	10.3
A7	4.15	მშენებლობის დაწყებამდე დროებით სამუშაო უბნებზე ჩატარდება ნიადაგის შესწავლა ნიადაგის ზედა ფენის სიღრმის გასაზომად და გამოყენებული იქნება ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის სიღრმის განსაზღვრად	10.3

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A6	6.01	მშენებლობის დაწყებამდე, დროებით სამუშაო უბნებზე განმეორებით ჩატარდება დაბინძურების ფონური მდგომარეობის კვლევა და ზედაპირული დაბინძურების იდენტიფიცირებული უბნები პროექტის ფიზიკური კვალის ფარგლებში გასუფთავდება მშენებლობის დაწყებამდე	10.3, 10.5 და 10.6
A39	6.03	დაბინძურების პრევენციის გეგმაში მოცემული იქნება საშიში მასალების და დაბინძურებული ნიადაგის დასაწყობების მოთხოვნები და პროცედურები, რომლებიც მოიცავს საშიში მასალების შესანახად სპეციალური, გაუმტარი საწყობების მოწყობას, რომლებიც განთავსებული იქნება სულ მცირე 50მ მოშორებით ნებისმიერი ზედაპირული წყლის ობიექტისგან ან სეზონური წყლის არხისგან; შესანახი მოცულობების მინიმუმამდე შემცირებას და იმ მასალების ერთმანეთისგან განცალკევებას, რომლებიც შესაძლოა რეაქციაში შევიდეს ერთმანეთთან	10.3, 10.5, 10.6, 10.7 და 10.11
A39	6.05	კონტრაქტორი შეიმუშავებს საწვავით შევსების პროცედურებს, რომლებიც მოიცავს მოთხოვნას იმის შესახებ, რომ საწვავით შევსება განხორციელდეს ნებისმიერი მდინარიდან 50მ მოშორებით. ნებისმიერი გადახრა პროცედურიდან დამტკიცებული უნდა იქნას კომპანიის მიერ	10.3, 10.5, 10.6, 10.7, 10.8 და 10.11
A39	6.06	დაბინძურების პრევენციის გეგმაში დეტალურად იქნება აღწერილი ჩანაწერების წარმოებისა და უბანზე მასალების უსაფრთხოების მონაცემების ფურცლის (MSDS) შევსების მოთხოვნები	10.3, 10.5, 10.6 და 10.7
A39	6.09	შესაბამის პერსონალს ჩატარდება ტრენინგი როგორც საშიში მასალების უსაფრთხოდ გამოყენების და მოპყრობის, ასევე დაღვრაზე რეაგირების აღჭურვილობის გამოყენების და განთავსების პრაქტიკის შესახებ	10.3, 10.5, 10.6, 10.7 და 10.11
A39	6.12	დაღვრაზე რეაგირებისათვის საჭირო მასალები (შემწოვები და ა.შ.) ხელმისაწვდომი იქნება საშიში მასალების დასაწყობების ადგილას, ხოლო საშიში მასალების დაღვრის შემთხვევაში მოხდება სათანადოდ მომზადებული სწრაფი რეაგირების ჯგუფის მობილიზაცია	10.3, 10.5, 10.6, 10.7 და 10.11
A7	6.13	გამოსასწორებელი სამუშაოების საჭიროება ნებისმიერ კონკრეტულ ადგილას განისაზღვრება დამაბინძურებლების აღმოჩენის, მათი ნიმუშების შეგროვებისა და გაანალიზების შემდეგ ამ დამაბინძურებელთა კონცენტრაციებისა და იმ რისკების დადგენის საფუძველზე, რომლებსაც ისინი შეიძლება უქმნიდეს ადგილობრივ რეცეპტორებს (სოციალური და ბუნებრივი გარემოს), პროექტის გარემოსდაცვითი სტანდარტების (დანართი F) შესაბამისად; ბუნებრივი გარემოს დაბინძურების რისკის იდენტიფიცირების შემთხვევაში შემუშავდება გამოსწორების უბან-სპეციფიკური სამოქმედო გეგმა	10.3
A7	6.16	დაბინძურებული ნიადაგის დამუშავების უპირატესი ვარიანტები დაეფუძნება იმ რისკებს, რომლებსაც ქმნის მასალა. იმ მიზნის გათვალისწინებით, რომ უნდა მოხდეს საშიშ მასალათა ტრანსპორტირებისა და ნარჩენების წარმოქმნის მინიმიზაცია, უპირატესობა მიენიჭება in-situ და დაბალტექნოლოგიური შერბილების მიდგომებს	10.3

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A6	6.18	ნებისმიერი დაბინძურებული მასალის შესანახ ადგილებზე წარმოდგენილი იქნება შემაკავებელი საშუალებები (მაგალითად, შემაკავებლები, თხრილები, გაუმტარი მემბრანები, გადასაფარებლები) ჩამონადენის და გამოფიტვის მინიმუმზაციისთვის	10.3, 10.5 და 10.6
A39	6.20	საწვავის ან საშიში სითხეების გადამტანი მანქანები, საწვავის დაღვრის საწყის ეტაპზევე რეაგირებისთვის, აღჭურვილი იქნება დაღვრაზე რეაგირების ხელსაწყოების კომპლექტით	10.3, 10.5, 10.6, 10.7 და 10.11
A7	6.21	ყველა მომრავი დანადგარი (გარდა სატრანსპორტო საშუალებებისა) აღჭურვილი იქნება ინტეგრირებული შემაკავებლით ან კონდენსატის შემკრები ქვესადგარით, რომელიც რეგულარულად შემოწმდება და დაიცვება წვიმის წყლის დაგროვების პრევენციის მიზნით	10.3 და 10.7
A31	6.22	კომპანია ჩაატარებს კომპლექსურ ექსპერტიზას ჯილბოთან დაკავშირებული რისკის იდენტიფიცირებისა და მართვის მიზნით	10.3 და 10.11
A7	6.24	ბურღვის შლამის განთავსება შეფასდება ბუნებრივი გარემოსთვის არსებული რისკების თვალსაზრისით	10.3
A31	6.25	თუ მშენებლობის დროს აღმოჩენილი იქნება ცხოველთა სამარხები, სამშენებლო სამუშაოები ამ ადგილზე შეწყდება სანამ დაზიანებულ უბანზე კვალიფიციური პერსონალი აიღებს ნიმუშებს ჯილბოის რისკის განსასაზღვრად	10.11
A7	6.26	ბურღვის შლამი დასაწყობდება, გაუმტარფენიან, შემოსაზღვრულ ტერიტორიებზე ან რეზერვუარებში	10.5
A39	6.27	საშიში მასალების დასაწყობება ადგილებში, სადაც მიწისქვეშა წყლები მოწყვლადია, მკაცრად გაკონტროლდება დაბინძურების პრევენციის პროცედურების მიხედვით	10.6
A7	7.01	აკრძალული იქნება ნარჩენების როგორც კონტროლირებადი, ასევე უკონტროლო დაწვა (გამონაკლისია კომპანიის მიერ დამტკიცებული ნაგვის საწვავი ღუმლები)	10.3, 10.6, 10.8 და 10.11
A7	7.02	არასაშიში ნარჩენები განთავსდება კომპანიის და სახელმწიფოს მიერ დამტკიცებულ ნაგავსაყრელზე	10.3, 10.5, 10.6 და 10.11
A7	7.03	საპროექტო უბნებზე, პროექტის მოთხოვნების შესაბამისად მოწყობილი საშიში ნარჩენების უსაფრთხოდ დაგროვების ტერიტორია გამოყენებულ იქნება დროებით საწყობად, სანამ არ მოხდება მასალების საბოლოო, დამტკიცებული დასაწყობებისა თუ საბოლოო განთავსების ადგილას გადატანა	10.3, 10.5, 10.6 და 10.11
A7	7.04	ნარჩენების მართვის პრაქტიკა რეგულარული მონიტორინგისა და აუდიტის საგანი გახდება, ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად	10.3, 10.5, 10.6, 10.8 და 10.11
A6	7.05	მოხდება დაბინძურებული ნიადაგის განცალკევება დაუბინძურებელი მასალებისგან და დასაწყობდება სულ მცირე 50მ მანძილის მოშორებით ნებისმიერი ზედაპირული წყლების ან სეზონური ზედაპირული წყლების კალაპოტიდან	10.3, 10.5 და 10.6
A7	7.08	მოხდება ნარჩენების სეგრეგაცია მათი გადამუშავების გამარტივების და ხელახლა გამოყენების მიზნით	10.3
A7	7.10	დიზელის შესანახი რეზერვუარები განლაგდება შესაბამისი ზომის შემაკავებლების ტერიტორიების ფარგლებში, რომლებიც დაპროექტებულია ისე, რომ მათში ვერ აღწევს წყალი და საწვავი. შემაკავებლის მოცულობა საინჟინრო პროექტის მიხედვით იქნება რეზერვუარის მოცულობის არა ნაკლებ 110%. ჩატვირთვის და გადმოტვირთვის კვანძები განთავსდება მეორადი შემაკავებლის ტერიტორიის საზღვრებში	10.3, 10.5 და 10.7

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A7	7.12	მეორად შემაკავებელ უბნებში ჩატარდება რეგულარული შემოწმება და სარემონტო სამუშაოები, მათი ეფექტური ფუნქციონირების დასადასტურებლად	10.3, 10.5 და 10.7
A7	7.13	ადამიანებს, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან ჩამდინარე წყლების ჩაშვების და ემისიების მონიტორინგზე, ჩატარდება შესაბამისი ტრენინგები, მაგალითად ჩამდინარე წყლის ნიმუშის აღების და მისი შესაბამის ადგილამდე გადატანის დოკუმენტირების შესახებ	10.3 და 10.5
A7	7.14	ინფორმაცია ჩართული იქნება უბნის შესავალი სწავლების პროცესში და ხაზგასმული იქნება უბანზე მომუშავე პერსონალის როლი ნარჩენების და ემისიების მართვასა და შემთხვევით დაღვრაზე რეაგირების პროცედურებში	10.3, 10.5 და 10.7
A7	7.15	უბანზე შესავალი ტრენინგს დაემატება რეგულარული 'ინსტრუქტაჟი' შესაბამის პერსონალთან, იმ შემთხვევაში როცა ინსპექტირების ან აუდიტების დროს აღინიშნება გაუმართაობა ნარჩენების მართვაში	10.5 და 10.7
A39	7.16	კონტრაქტორი მოაზრადებს ბურღვის შლამის ამოფრქვევაზე რეაგირების გეგმას, თუ ამოფრქვევა მოხდება არა ღია გათხრის მეთოდით გადაკვეთისას; გეგმა მიწაზე ამოფრქვევის შემთხვევაში მოიცავს გაწმენდის და შერბილების ღონისძიებებს და წყალში ამოფრქვევის შემთხვევაში მდინარის ქვემო წელის მომხმარებლებთან მოლაპარაკებებს	10.3 და 10.5
A8	8.04	სინათლე დაიფარება ან მიმართული იქნება ისე, რომ შემცირდეს საშენებლო უბნების გარეთ სინათლის გასხივება	10.4 და 10.7
A8	9.01	მიწის ზედაპირის ფორმების (ტოპოგრაფიის) აღდგენის განსაზღვრისას მხედველობაში იქნება მიღებული გარემო არსებული ლანდშაფტი, და როგორც ეს კომპანიის მიერ არის დამტკიცებული, გათვალისწინებული იქნება მილსადენის მთლიანობის დარღვევის ან ეროზიის რისკი	10.4 და 10.12
A9	9.02	ნიადაგის ქვედა ფენის განთავსების ყველა შესაძლო უბანი და განთავსების გეგმა შერჩევამდე გაივლის შემოწმებას ბუნებრივი და სოციალური გარემოს შესაწვლის თვალსაზრისით, რათა დადასტურდეს მათი შესაბამისობა	10.7
A9	9.03	გამოყენებული თიხოვანი ხსნარი დამზადდება წყლის საფუძველზე	10.5
A8	9.04	ჭარბი ნაყარი გრუნტის გვერდიდან გადმოტვირთვა სამუშაო უბნის გარეთ არ იქნება ნებადართული	10.3, 10.4, 10.7 და 10.13
A10	10.02	სადაც შესაძლებელია, თხრილის წყლის პირდაპირ მდინარეებში ჩაშვება თავიდან იქნება აცილებული, გარდა ჩაშვების იმ შემთხვევებისა, რომლებსაც სჭირდება ფილტრაციის მექანიზმის გამოყენება	10.5
A10	10.06	ჰიდროტესტირებამდე კონტრაქტორი მოაზრადებს და კომპანიას წარუდგენს დასამტკიცებლად ჰიდროტესტის გეგმას	5.6.1 და 10.5
A7	10.08	ჰიდროტესტის წყალში რაიმე ქიმიური ნივთიერების გამოყენებამდე და ჰიდროტესტის წყლის ჩაშვებამდე მოხდება რისკების შეფასება	5.6.1, 10.5, 10.6, 10.7 და 10.12
A12	10.09	მონაკვეთებს შორის, სადაც ეს შესაძლებელია, მოხდება ჰიდროტესტის წყლის ხელახლა გამოყენება, რათა მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი საჭირო წყლის მოცულობა	10.5 და 10.7
A10	10.10	ჩაშვებამდე მოხდება წყლის (ჰიდროტესტის წყლის ჩათვლით) შემოწმება და, თუ საჭიროა, დამუშავება პროექტის გარემოსდაცვითი სტანდარტების შესაბამისად	10.5, 10.6, 10.7 და 10.11

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A10	10.11	ჩაშვებამდე მოხდება ჰიდროტესტის წყლის დამუშავება დიფუზორების მეშვეობით ჟანგბადის ბუფერულ რეზერვუარში გატარებით (თუ საჭიროა), ხოლო ფილტრაცია მინიმუმამდე შემცირებს შეწონილ მყარ ნაწილაკებს. ნაკადის სიჩქარე გაკონტროლდება, რათა შემცირდეს ნიადაგის ეროზიის რისკი და მდინარის კალაპოტის დანალექების შემფოთება	10.5
A3	10.12	საჭიროებისამებრ მოეწყობა დანალექების მკონტროლებელი შემოღობვა, სადრენაჟე არხები და თხრილის ბარიერები	10.5
A11	10.14	პროექტის გადაკვეთებით შემფოთებული მდინარეების ნაპირები ინდივიდუალურად შეფასდება ალდგენის გეგმის მიხედვით და ალდგენილი იქნება ისე, რომ ის მიახლოებული იყოს თავდაპირველ მდგომარეობასთან. ნებისმიერი გადახრა (მაგ., ეროზიის კონტროლისთვის საჭიროა მყარი მასალით გამაგრება) დამტკიცდება კომპანიის მიერ	10.5
A11	10.15	განხორციელდება დანალექის შემცირების ღონისძიებები, მათ შორის (თუმცა არა მხოლოდ) ჩაშვებამდე ამოტუმბული წყლის ბუფერული ავზების ან დანალექების საფენების გამოყენება გასაფილტრად	10.5 და 10.7
A10	10.16	მდინარის გადაკვეთების მშენებლობის დროს ჩატარდება წყლის ამღვრევის ხარისხის ყოველდღიური ვიზუალური მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში ამას დაემატება მონიტორინგი სინჯების აღებით	10.5 და 10.7
A10	10.19	მიმდებარე ჭაობებში ან მდინარეებში ჩამორეცვის პრობლემების თავიდან აცილების მიზნით, რაც შეიძლება გამოიწვიოს მტვრის ჩასახშობად გამოყენებულმა წყალმა, ჩატარდება დამცავი ღონისძიებები	10.5
A10	10.22	აკრძალული იქნება პროექტის დანადგარების და სატრანსპორტო საშუალებების გარეცხვა მდინარეებში	10.5
A11	11.01	მშენებლობის საინჟინრო პროექტი გაითვალისწინებს გადაკვეთის წერტილიდან დინების მიმართულებით არსებულ დასახლებების წყლის მოხმარების მოთხოვნებს და უზრუნველყოფს მდინარის ნაკადის მინიმალურ შეფერხებას ისეთი ღონისძიებების გამოყენებით, როგორცაა ამოტუმბვა, არხის გადატანა და ხელოვნური არხების გაყვანა	5.4.6 და 10.5
A11	11.03	თუ დროებითი კაშხლის მოწყობაა საჭირო, ჩატარდება წინა-სამშენებლო საინჟინრო და სოციალური და ბუნებრივი გარემოს შეფასება, სამუშაოს დაგეგმვის ჩათვლით, რათა მინიმუმამდე შემცირდეს მდინარის დინების შეფერხების ხანგრძლივობა და განისაზღვროს წყლის გადაქაჩვის საჭიროება დინების შესანარჩუნებლად	10.5 და 10.7
A13	11.04	მდინარეების გადაკვეთაზე ნებისმიერი დროებითი კაშხალი მილსადენის დამონტაჟების და ალდგენის დასრულების შემდეგ მოიხსნება	10.5 და 10.12
A3	11.05	დანალექების მობილიზაციის მინიმუმამდე შემცირების მიზნით მომზადდება მდინარეების გადაკვეთის მეთოდოლოგია	10.5 და 10.7
A13	13.01	სამშენებლო კონტრაქტორი ამინდის პროგნოზის მონიტორინგს მოახდენს და დატბორვის შესაძლებლობის შემთხვევაში დროებით კაშხლებს არ მოაწყობს	10.5 და 10.12
A13	13.02	სტრატეგიულ ადგილებში მიწის გროვებს შორის დატოვებული იქნება სივრცე, რათა მოხერხდეს წყლის გადინება	10.5 და 10.12
A13	13.03	ალდგენის დროს გამოიცილება ყველა დატბორვის საწინააღმდეგო ნაპირგამაგრება, რომელიც მილსადენის მშენებლობის დროს დაზიანდება	10.5 და 10.12

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A7	14.03	დაჭაობებულ ადგილებში და ადგილებში, სადაც მიწისქვეშა წყლები ამარაგებს სარწყავი და სასმელი წყლის წყალსაცავებს, საშიში მასალის შენახვა და გამოყენება გულდასმით გაკონტროლდება	10.6
A14	14.04	ჩამდინარე წყლის მოცულობა შემცირდება დაუმუშავებელი წყლის ეფექტური გამოყენებით და წყლის მართვის სქემების განხორციელებით, რომლებიც ითვალისწინებს, როცა ეს შესაძლებელია, გასუფთავებამდე და ჩაშვებამდე წყლის განმეორებით გამოყენებას	5.8.6 და 10.5
A7	14.09	სითხის ნებისმიერი ახალი დაგეგმილი ჩაშვებისას, ჩაშვების დაწყებამდე მიღებული იქნება ჩაშვების შესაბამისი ნებართვები	10.5
A15	15.01	მიწისქვეშა წყალი არ იქნება გამოყენებული მილსადენის ჰიდროტესტირებისთვის, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ალტერნატიული წყაროს გამოყენება შეუძლებელია	10.6
A15	15.02	პროექტის მიერ ნებისმიერი ახალი და არსებული წყლის წყალაღება ბუნებრივი და სოციალური გარემოს შეფასების შედეგად მოხდება, რომელიც პოტენციურ ზემოქმედებებს შეაფასებს; წყაროს მისაღებად და წყალაღების მოცულობა ამ შეფასების შედეგების მიხედვით განისაზღვრება (წყალაღების ნებართვასთან შესაბამისობაში)	5.6.1, 10.6 და 10.7
A12	15.03	მდინარის დინება შეფასდება წყალაღების დაწყებამდე და წყალაღების დროს. წყალაღების სიჩქარე განისაზღვრება მდინარის ქვედა წელის მოსარგებლების შესახებ მოპოვებული ინფორმაციის საფუძველზე; ნებისმიერ დროს აღებული იქნება მდინარის წყლის არაუმეტეს 10%-სა	5.6.1, 10.5 და 10.7
A15	15.04	წყალაღების ჭაბურღილის დასრულების შემდეგ განხორციელდება სატესტო ამოტუმბვა და დადგენილი იქნება მდგრადი გამოსავლიანობა წყალშემცველი ჰორიზონტის მახასიათებლებთან ერთად, როგორცაა ჰიდრაულიკური გამტარობა და ზემოქმედების რადიუსი	10.6
A15	15.05	წყლის ისეთი მახასიათებლები, როგორცაა წყალაღება (ჭაბურღილები, ჭები, წყაროები) ან გარემო მახასიათებლები (ჭაობები, წყაროები, ნაკადულები ან ზედაპირული წყლები, რომლებიც მიწისქვეშა წყლის უწყვეტი გაგრძელებაა) იდენტიფიცირებული იქნება წყალაღების წერტილის იმ რადიუსში სადაც მოსალოდნელია ზემოქმედება	10.6
A13	16.01	მოხდება მიწის სადრენაჟე სისტემის აღდგენა წინასამშენებლო მდგომარეობის მისაღწევად	10.5
A8	17.05	დროებითი სამუშაოების უბნები აღდგება თავდაპირველ მდგომარეობის მიახლოებულ მდგომარეობამდე (მშენებლობის წინა ანგარიშების ან მომიჯნავე უბნების შესაბამისად)	5.7.2, 10.4, 10.7 და 10.13
A17	17.07	პროექტი იზრუნებს მიაღწიოს მცენარეული საფარის განახლებისა და სახეობათა მრავალფეროვნების (კერძოდ, სახეობრივი შემადგენლობის) მატების ტენდენციას აღდგენილ ადგილებზე – აღდგენისას საორიენტაციოდ გამოყენებულ იქნება მომიჯნავე უბნები, რომლებიც არ ზიანდება პროექტით გათვალისწინებული საქმიანობით; განისაზღვრება პროცენტული მსგავსებისა და საზიარო ნიშნების ინდექსები	10.3, 10.4 და 10.7
A17	17.08	საკომპენსაციო ნარგავების გაშენება დაემყარება მოჭრილი ხეების რაოდენობას. განისაზღვრება ხელახალი დარგვის ფარდობითი მასშტაბები სახეობებისა და რეგიონების მიხედვით	10.7

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A17	17.10	აღდგენითი სამუშაოების შემდეგ მცენარეული საფარის განახლების მონიტორინგი განხორციელდება, ვიდრე ამ მიმართულებით არ იქნება მიღწეული პროექტის მოკლე და გრძელვადიანი მიზნები. გამოსასწორებელი ღონისძიებები განხორციელდება თუ მცენარეული საფარის დამკვიდრება წარუმატებელია, ან თუ გამოცდილი ეკოლოგის მიერ ჩატარებული კვლევის და მონაცემების ანალიზის საფუძველზე გაირკვა, რომ სახეობების შემადგენლობა მოცემული ადგილისათვის შეუფერებელია	10.3, 10.4 და 10.7
A32	17.14	მშენებლობის დაწყებამდე მისასვლელი გზების, შესანახი უბნების, რკინიგზის გადმოსატვირთი უბნის და მილსადენის გასხვისების დერეფნის გასწვრივ ყოველი განსაკუთრებული ობიექტის მდგომარეობის აღსაწერად ჩატარდება წინა-სამშენებლო კვლევა აღდგენის სამუშაოებისთვის ინფორმაციის შესაკრებად	5.2.8 და 10.12
A17	17.15	ჩატარდება ყველა ხის ინვენტარიზაცია, რომელიც სავარაუდოდ მოიჭრება პროექტის მიმდინარეობისას, წითელი ნუსხის სახეობების ჩათვლით, ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად	10.7
A17	17.20	სამოძრაო ბილიკი მილსადენის იმ გაუქმებული მონაკვეთების გასწვრივ, რომელთა მარშრუტიც უნდა შეიცვალოს, აღდგება პროექტის აღდგენის სპეციფიკაციების შესაბამისად, მილსადენის ექსპლუატაციიდან ამოღების შემდეგ, გარდა იმ ადგილებისა, სადაც მისასვლელის დატოვება საჭიროა, მაგ. პატრულისთვის ან ადგილობრივი მსოარგებლებისთვის. ბიოაღდგენის ღონისძიებები თითოეული ამ მონაკვეთისთვის განისაზღვრება უბან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმებში	10.7
A17	17.21	სადაც გასხვისების დერეფანი კვეთს ბიომრავალფეროვნების თვალსაზრისით მაღალი ღირებულების მქონე ტყეს, სამუშაო ფართობი შემცირდება (სამშენებლო ტექნოლოგიური შიშვლების გათვალისწინებით) იმ მიზნით, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს ამ უბნებზე ზემოქმედებები	4.4, 5.2.1 და 10.7
A17	17.22	სამშენებლო დერეფნიდან ამოღებული ბოლქვების გაყიდვა მკაცრად იკრძალება	10.7
A17	17.23	ჩატარდება წინასამშენებლო ეკოლოგიური კვლევები იმ იშვიათი სახეობების (საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN, CITES, კავკასიის ენდემი) აღსაწერად, რომლებიც დაიკარგება; ეს ინფორმაცია გამოყენებული იქნება ბიოაღდგენის ღონისძიებების შემუშავებისას	4.4 და 10.7
A17	17.25	მშენებლობის დაწყებამდე იდენტიფიცირებული იქნება დაცული სახეობები (მაგ.: საქართველოს წითელი ნუსხა, IUCN) და სადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად, სამშენებლო დერეფნის მოწყობისას უნდა მოხდეს ამ სახეობების გვერდის ავლა	4.4 და 10.7
A17	17.30	არა-სატყეო ფონდის მიწიდან ხეების მოჭრის შემთხვევაში განხორციელდება საკომპენსაციო დარგვა	4.4, 10.4 და 10.7
A17	17.33	მშენებლობის დაწყებამდე მწიფეხნოვანი ხე-მცენარეები მოინიშნება და მოხდება მათი გვერდის ავლა, რამდენადაც კომპანია ჩათვლის ამას შესაძლებლად სამშენებლო დერეფნის და მისასვლელი გზების განსაზღვრის დროს; შენარჩუნებული ხეები მშენებლობის დროს დაცული იქნება დაზიანებისგან, მაგ.: გამაფრთხილებელი ბარიერების აღმართვის გზით	4.4 და 10.7

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A17	17.34	საწყისი ბიოაღდგენა განხორციელდება მშენებლობის დასრულების შემდეგ პირველი სავეგეტაციო სეზონის დროს	4.4, 10.4 და 10.7
A17	17.39	მდინარე სუფსის მარცხენა სანაპიროზე ტყის დერივატები შენარჩუნდება და დაცული იქნება სამშენებლო სამუშაოებით გამოწვეული დაზიანებისგან	10.7
A17	17.40	ახლად აშენებული AR63a-ის მონაკვეთის ეკოლოგიური კვლევა კომპანიის მიერ ჩატარდება სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე, რათა დადგინდეს სენსიტიური ფლორის ან ფაუნის არსებობა და საჭიროების შემთხვევაში მომზადდეს შემარბილებელი ღონისძიებები. კვლევა ჩატარდება იმ პერიოდში, როცა შესაძლებელია მცენარის აღმოჩენა ანუ ყვავილობის პერიოდში ან ყვავილობის დასრულების შემდეგ	10.7
A17	17.44	სატყეო ფონდის მიწიდან მოჭრილი ხეებისთვის გადახდილი იქნება კომპენსაცია ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად	4.4 და 10.7
A17	17.45	დროებით სამშენებლო უბნებზე, სადაც აღირიცხა გაზაფხულზე მოყვავილე მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების სახეობები, ჩატარდება წინა-სამშენებლო კვლევები აპრილის და მაისის ბოლოს, რათა დადასტურდეს მათი არსებობა უბნებზე და პოპულაციების მონიშნოს.	
A17	17.46	თუ შემფოთების თავიდან აცილება შეუძლებელია, მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მცირე პოპულაციები (50 ინდივიდზე ნაკლები) გადაირგვება შესაბამის ჰაბიტატში, სამშემებლო ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ	
A17	17.47	სამშენებლო ტერიტორიის განსაზღვრისას, თუ შესაძლებელია, მოხდება მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მსხვილი პოპულაციების (50 ინდივიდზე მეტი) გვერდის ავლა და მშენებლობის დროს პოპულაციების შემფოთებისგან დაცვა. სადაც მსხვილი პოპულაციების გვერდის ავლა შეუძლებელია და აღირცხული პოპულაციის 50% ან მეტი სავარაუდოდ შემფოთდება WREP-SR სამუშაოების გამო, მთლიანი პოპულაციის 20% გადაირგვება უახლოეს შესაბამის ჰაბიტატში, პროექტის ზემოქმედების ზონის ფარგლებს გარეთ.	
A17	17.48	განხორციელდება მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მცენარეების გადარგული პოპულაციების მონიტორინგი ადაპტაციის წარმატების გადასამოწმებლად; კვლევები ჩატარდება ყოველწლიურად, მინიმუმ სამი წლის განმავლობაში, წელიწადში ორჯერ - ყვავილობის და ნაყოფობის პერიოდებში.	
A17	17.49	თუ სამონიტორინგო კვლევებით გამოვლინდება, რომ რომელიმე გადარგულმა მაღალი საკონსერვაციო ღირებულების მქონე სახეობის პოპულაციამ ვერ გაიხარა, შემუშავდება და გატარდება შემარბილებელ ღონისძიებათა გეგმა. უკანასკნელი მოიცავს პროექტის ზემოქმედების ქვეშ მოხვედრილი უბნების სიახლოვეს მოზარდი შესაბამისი სახეობის ველური პოპულაციებიდან თესლის შეგროვებას, ex situ საკონსერვაციო ცენტრებში (ბოტანიკური ბაღები) ნათესარების გამოყვანასა და გადარგვის უბანზე რეინტროდუქციას.	

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A17	17.51	იმ შემთხვევაში, როცა შეუძლებელი იქნება დიმიტრის ბერყენას (Pyrus demetrii - საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობა) გვერდის ავლა, ამ სახეობის ინდივიდების გამოყვანა განხორციელდება ადგილობრივად შეგროვილი თესლებიდან და მათი დარგვა თანაფარდობით 10:1 მოხდება WREP SR პროექტის ზემოქმედების არის გარეთ არსებულ შესაფერის ჰაბიტატში. დარგები უნდა ჩატარდეს გვიან ოქტომბერში/ადრეულ ნოემბერში (ე.ი. ზამთრის ყინვებამდე) იმ ნერგების გამოყენებით, რომელთა სიმაღლე მინიმუმ 25სმ-ია, ხოლო ასაკი - 2 წელი	
A17	18.01	ეროზიის კონტროლისა და ბიოდდგენისათვის თესლის ნარევი არ იქნება გამოყენებული ინვაზიური ან ისეთი სახეობები, რომლებმაც შესაძლოა კონკურენცია გაუწიონ ადგილობრივ მცენარის სახეობებს	10.7 და 10.13
A18	18.05	კონტრაქტორი მოახდენს დანადგარების და აღჭურვილობის ინსპექტირებას და გარეცხვას გამოყენების ქვეყანაში გამოგზავნამდე, იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, დანადგარების ნიადაგისგან და მცენარეულის მასალისგან გათავისუფლება	10.7 და 10.13
A19	19.03	თუ მშენებლობის ადგილზე აღმოჩენილი იქნება ხმელთაშუა ზღვის კუ (Testudo graeca), მაშინ ინდივიდებს პროექტის ეკოლოგი სათითაოდ გადაიტანს სამუშაოების ადგილიდან უსაფრთხო დისტანციაზე (50მ+). კვერცხების ან მცირე ასაკის ინდივიდების აღმოჩენის შემთხვევაში, პროექტის ეკოლოგი მოათავსებს მათ ქვიშიან ყუთში და გადაიტანს მშენებლობის მოშორებით ისეთ ადგილას, სადაც შესაძლებელი იქნება ბუდის მოწყობა	10.7
A21	19.04	შედულებული მიწების მონაკვეთები დაილუქება, რათა არ მოხდეს შეღწევა	10.7, 10.11, 10.12 და 10.13
A19	19.05	თანამშრომლებს ეკრძალებათ ნადირობა, თევზჭერა ან პროდუქტების (მცენარეების და კულტურული მემკვიდრეობის არტეფაქტების ჩათვლით) შეგროვება პროექტის ფიზიკური კვალის ფარგლებში	10.7 და 10.13
A19	19.06	ცოცხალი ბუნების შემფოთების მიმართ სენსიტიურობის საკითხები თანამშრომელთა ტრეინინგში იქნება ჩართული	10.7 და 10.13
A37	19.07	ყველა მძლავრი გაივლის უსაფრთხოების და ბუნებრივ და სოციალურ გარემოსთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრეინინგს რათა შემცირდეს საგზაო შემთხვევების და შემფოთების პოტენციური რისკი; ჩატარდება მანქანის ტარების შეფასება და მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში ჩატარდება დამატებითი ტრეინინგები	10.7, 10.11, 10.12 და 10.13
A7	19.08	სამშენებლო კონტრაქტორები ვალდებული იქნებიან განახორციელონ საკვები და ორგანული ნარჩენების შენახვის და გადაყრის მართვა, რათა თავიდან იქნას აცილებული მავნებლებლების მოზიდვა	10.7
A19	19.10	პრიორიტეტული ტერიტორიებისთვის მომზადდება უბან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმები. კონტრაქტორი, ამ გეგმებით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს ჩართავს უბან-სპეციფიკურ მეთოდოლოგიებში, რომლებიც მშენებლობის დაწყებამდე შეთანხმებული იქნება კომპანიასთან	10.7

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A19	19.15	ღამურის სახეობების და რიცხოვნობის დასადგენად ჩატარდება წინასამშენებლო, ღამურების საგანგებო ღამის კვლევები ივნისსა და ივლისში ან აგვისტოსა და სექტემბერში იმ ადგილებში, სადაც იდენტიფიცირდა ღამურების პოტენციური თავშესაფრები. თუ აღმოჩნდება, რომ ღამურების დაცული სახეობა ბუდობს ისეთ შენობაში ან ხეზე, რომელიც უნდა მოცილდეს, ღამურების შემოფოთების შემცირების მიზნით განხორციელდება შემარბილებელი სტრატეგია	10.7
A19	19.16	მდინარე სუფსის ნაპირები პროექტთან დაკავშირებული დაზრკოლებებისგან თავისუფალი იქნება ისე, რომ წავებს თავისუფლად შეეძლებათ გადაადგილება მდინარის ზევით და ქვევით	10.7
A19	19.17	კომპანია ჩაატარებს წინასამშენებლო კვლევას (აპრილში, მაისში ან ივნისში) ბეგობის არწივის ბუდობის უბნების კვალის იდენტიფიცირებისთვის სამშენებლო დერეფნის ახლოს, სადაც შესაძლოა სამშენებლო სამუშაოებმა ზემოქმედება მოახდინოს მათზე. ბუდეების აღმოჩენის შემთხვევაში მომზადდება უზან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმა	4.4 და 10.7
A19	19.18	სადაც შესაძლებელია, ხეები, რომლებიც შესაძლოა იყოს ღამურების თავშესაფარი, მოიჭრება ზამთარში (ნოემბრის ბოლო - თებერვლის შუა რიცხვები/ბოლო), როცა ღამურების თავშესაფარში ყოფნა ნაკლებ სავარაუდოა. ხეები არ მოიჭრება აპრილის ბოლოდან ოქტომბრის დასაწყისამდე, როცა ღამურები ყველაზე აქტიურები არიან. მარტსა და აპრილში და ასევე ოქტომბრის მეორე ნახევარში, ხეების მოჭრა არ არის რეკომენდირებული	10.7
A19	19.19	თუ ღამურების შესაძლო თავშესაფრების მოჭრის თავიდან აცილება ნაკლებად ოპტიმალურ პირობებში შეუძლებელია, განხორციელდება შემდეგი ქმედებები: <ul style="list-style-type: none"> • ღამურების სპეციალისტი დაეწერება ხის მოჭრის პროცესს • ეკოლოგი შეამოწმებს ფულურობიან ხე-მცენარეს • ღამურებს გადაიყვანს შესაბამის ჰაბიტატში, სამშენებლო ტერიტორიებიდან მოშორებით • კომპლექსური აღდგენის შემდეგ უზრუნველყოფს ღამურების ხელოვნურ თავშესაფრებს (კომპენსაცია) თანაფარდობით 1:3 	10.7
A20	20.01	ადგილობრივ მოსახლეობასთან კონსულტაციების შემდეგ, სტრატეგიულ ადგილებში, სადაც პროექტი ჩათვლის ამას უსაფრთხოდ, ნიადაგის გროვებს და ჩაწყობილ მიწებს შორის თავისუფალი ადგილი იქნება დატოვებული, რათა ადამიანებმა, გარეულმა ცხოველებმა და საქონელმა შეძლონ გავლა	5.4.7, 10.7, 10.11, 10.12 და 10.13
A20	20.03	სადაც მილსადენი კვეთს ადგილებს, რომლებიც ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებთა მიერ იდენტიფიცირებულია როგორც ადამიანების (მწყემსების ჩათვლით) მიერ ინტენსიურად გამოყენებადი, აღიმართება გამაფრთხილებელი ბარიერები და/ან ნიშნები	10.11 და 10.12
A21	21.01	ღია გათხრის სიგრძე შეიზღუდება 3კმ სიგრძის უწყვეტ თხრილამდე ყოველ მონაკვეთზე	5.4.10, 10.7, 10.11, 10.12 და 10.13
A21	21.02	მილსადენის ღია თხრილის თითოეულ მონაკვეთს ექნება დაქანებული ბოლოები ან აღჭურვილი იქნება სხვა საშუალებებით, თხრილიდან ამოსვლის გასაადვილებლად	10.7, 10.11, 10.12 და 10.13
A19	21.04	თხრილი რეგულარულად შემოწმდება (კერძოდ, სენსიტიურ ადგილებში) ცოცხალი ბუნების ინდივიდების დასაფიქსირებლად; მაგ., იმ ტერიტორიებზე სადაც შესაძლებელია კუს პოვნა	10.7

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A22	22.02	თანამშრომელთა ტრენინგი მოიცავს ენერჯის მოხმარების მინიმუმის შესახებ რჩევებს	10.8 და 10.13
A23	23.02	მწარმოებლის რეკომენდაციების შესაბამისად, რეგულარულად მოხდება დანადგარებისა და ავტომატების შეკეთება, რათა მიღწეული იქნას საწვავის მაქსიმალური ეფექტურობა და შემცირდეს ემისიები	10.8, 10.9 და 10.11
A23	23.03	უპირატესად გამოყენებული იქნება გოგირდის დაბალი შემცველობის (0.1%) საწვავი, სადაც ეს შესაძლებელია და ხელმისაწვდომია საქართველოში	10.8
A24	23.05	მშენებლობის პროცესში ჰაერში მტვრის წარმოქმნისა და კონცენტრაციის ვიზუალური მონიტორინგი მოხდება დასახლებების ახლოს. თუ მტვერი შესამჩნევია, მაშინ მცხოვრებლებისა და მიწათმოსარგებლების შეწუხების თავიდან აცილების მიზნით დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნება გამოყენებული, როგორცაა, მაგალითად, უფრო მკაცრი სიჩქარის ლიმიტის დაწესება	10.7, 10.8, 10.11, 10.12 და 10.13
A24	23.06	ავტომატები, რომლებსაც წვრილმარცვლოვანი მასალები გადააქვთ, დაცული იქნება გადახურვით, რათა არ მოხდეს მტვრის წარმოქმნა ან გავრცელება	10.7, 10.8, 10.11, 10.12 და 10.13
A23	23.08	გასუფთავების და ტესტირების პროცედურები მოიცავს დაცვის არსებობას, რომლის მიზანია აღკვეთოს აზოტის შემთხვევითი გაჟონვა და გააფრთხილოს საზოგადოება არ მიუახლოვდეს იმ მონაკვეთებს, რომლებიც აზოტითაა სავსე	10.12
A32	23.14	გარკვეულ ტერიტორიებზე, მშენებლობის დროს, გასხვისების დერეფნის გასწვრივ და სხვა სამშენებლო უბნებზე კომპანია მოახდენს მოსავლის დანაკარგის კომპენსირებას. კომპენსაცია შესაბამისობაში იქნება ადგილობრივ საბაზრო ფასებთან	5.2.8 და 10.12
A24	24.01	კონტრაქტორს უნდა ჰქონდეს სარწყავი მანქანების ადეკვატური რაოდენობა და რეგულარულად გამოიყენოს ისინი მშრალ კლიმატურ პირობებში სამშენებლო დერეფანში, მისასვლელ და სოფლის გზებზე, რომელიც სამშენებლო ავტომატების გადაადგილებისთვის გამოიყენება; სადაც შესაძლებელია სარწყავად გამოყენებული უნდა იყოს დამუშავებული ჩამდინარე წყალი	10.7, 10.8, 10.11 და 10.13
A24	24.02	პროექტის სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გრუნტის გზებზე და სამშენებლო დერეფანში მოძრაობის დროს დაწესდება სიჩქარის მკაცრი ლიმიტი, კონტრაქტორის ტრანსპორტის მართვის გეგმაში მოცემული სიჩქარის ლიმიტების შესაბამისად	10.7, 10.8, 10.9, 10.11 და 10.13
A24	24.05	პროექტი მშენებლობის დაწყებამდე მოამზადებს იმ ფუტკრის სკების ინვენტარიზაციას, რომლებიც მილსადენის სამშენებლო უბნების ან მისასვლელი გზების 300მ რადიუსში მდებარეობს. დაქირავებული იქნება დამოუკიდებელი ფუტკრების ექსპერტი, რომელიც განსაზღვრავს ნებისმიერ ზემოქმედებას ფუტკრებზე და/ან თავლის წარმოებაზე და შეიმუშავებს შესაბამის შემარბილებელ ღონისძიებებს	10.7, 10.8, 10.11 და 10.13
A24	24.06	პროექტის უარყოფითი ზემოქმედების შემთხვევაში პროექტის ფარგლებში შეიმუშავებული და განხორციელებული იქნება მეფუტკრებისთვის კომპენსაციის გადახდის პოლიტიკა	10.8, 10.11 და 10.13
A24	24.08	მტვრის მიმართ სენსიტიურ ადგილებში, რომლებიც მოცემულია ცხრილში 10-16, ჩატარდება პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების და ეფექტურობის მონიტორინგი	10.8

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A25	25.01	სამშენებლო სამუშაოები ძირითადად ჩატარდება დღის საათებში (გარდა გარკვეული სამუშაოებისა). სადაც ადამიანები ახლოს ცხოვრობენ სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების ადგილთან ან სადაც შეწუხების შესაძლებლობა მაღალია, ადგილის სპეციფიკურობით გამოწვეული რისკის შეფასება მოხდება სადამოს 7 საათიდან დილის 7 საათამდე	10.9, 10.11 და 10.13
A25	25.03	პროექტის შესავალი ტრენინგი მოიცავს ინსტრუქციებს ხმაურით გამოწვეული შეწუხების მინიმუმამდე შემცირების შესახებ	10.7, 10.9, 10.11 და 10.13
A25	25.04	მშენებლობის დროს ადგილობრივი მოსახლეობა გაფრთხილებული იქნება როდის და სად ჩატარდება ხმაურის გამომწვევი სამუშაოები	10.9, 10.11 და 10.13
A25	25.05	სენსიტიურ ადგილებში პერიოდულად ჩატარდება ხმაურის მონიტორინგი პროექტის გარემოსდაცვითი სტანდარტების (დანართი F) მიხედვით	10.7, 10.9, 10.11 და 10.13
A25	25.08	პროექტის მსვლელობისას თავიდან იქნება აცილებული ტრანსპორტის უკუსვლა რამდენადაც ეს შესაძლებელია, და უპირატესად გამოყენებული იქნება აკუსტიკურად "თეთრი ხმაურის" უკუსვლის სიგნალი	10.9
A25	25.09	მილსადენის მშენებლობის დროს, სადაც სამუშაოები მიმდინარეობს საცხოვრებელი სახლებისგან 400მ-ზე ნაკლებ მანძილზე და ერთ თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში გრძელდება, პერიოდულად ხმაურის მონიტორინგის მოწყობილობის 10 წუთიანი ხანგრძლივობის ჩვენებების აღება (პროექტის პროცედურების შესაბამისად) მოხდება შენობის ფასადთან, პოტენციურად ხმაურიანი საქმიანობის დაწყებისას. თუ ხმაურის დონე გადააჭარბებს პროექტის გარემოსდაცვით სტანდარტებს (დანართი F), განხორციელდება ღონისძიებები ხმაურის დონის შემცირების მიზნით (მაგ. ღობეები)	10.9
A19	25.11	ექსპლუატაციაში შეყვანის და ტესტირების დროს წარმოქმნილი ხმაურის შემცირების მიზნით გამოყენებული იქნება ხმაურის დამხშობი დანადგარები, სადაც ეს პროექტით მიზანშეწონილად არის ჩათვლილი	10.7, 10.9, 10.11 და 10.13
A26	25.13	კონტრაქტორის მიერ დაბინძურების პრევენციის გეგმის ფარგლებში შერჩეული იქნება ვიბრაციის მიმართ სენსიტიური ადგილები და ასევე განისაზღვრება ვიბრაციის მონიტორინგის დეტალები მძიმე ტექნიკის გადაადგილების დაწყებამდე და გადაადგილების დროს. შემდგომი ქმედებები ვიბრაციის მონიტორინგის შედეგებზე იქნება დამოკიდებული	10.9 და 10.13
A26	25.14	მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება კვლევები იმ შენობების გარე მდგომარეობის აღსაწერად, რომლებიც გასხვისების დერეფანთან ან მისასვლელ გზასთან ახლოსაა განლაგებული; რაიმე საჩივრის არსებობის შემთხვევაში კვლევის შედეგები ფონური მდგომარეობის დამადასტურებელი მტკიცებულება იქნება	10.7, 10.9 და 10.13
A26	25.15	შეფასდება დაზიანებასთან დაკავშირებული საჩივრების საფუძვლიანობა; თუ დაზიანება სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით არის გამოწვეული, გადახდილი იქნება კომპენსაცია	10.7, 10.9 და 10.13
A26	25.16	მოხდება საბურავების წნევის მონიტორინგი და მისი შესაბამის დონეზე შენარჩუნება	10.7, 10.9 და 10.13

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A25	25.17	ნავთობისგან დაცვის დროს აზოტის და აირის დაგეგმილი გაშვება ატმოსფეროში ჩართული იქნება სამუშაოს შესრულების მეთოდოლოგიაში და მოიცავს შემდეგ ქმედებებს: ა) იმ ადგილობრივ მცხოვრებთა წინასწარ გაფრთხილება, რომლებიც არიან პოტენციური რეცეპტორები ბ) ხმის ჩამხშობი ეკრანებით და/ან მაყუჩებით უზრუნველყოფა, თუ კომპანია ჩათვლის აუცილებლად	10.9, 10.11 და 10.13
A27	27.01	განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის მართვის გეგმა, რომელიც მოიცავს საფეხურბრივი შეფასების ხუთ-ფაზიან სტრატეგიას და მშენებლობის ზემოქმედების შერბილებას	10.10
A27	27.05	ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნის და საშენებლო დერეფნის თხრილის გათხრის დროს განხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ზედამხედველობის პროგრამა (პროცესის მიმდინარეობის დაკვირვება)	10.10
A27	27.06	კულტურული მემკვიდრეობის არტეფაქტების ან სტრუქტურების აღმოჩენის შემთხვევაში, არქეოლოგიური რჩევის მისაღებად პროექტი მიმართავს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის შესაბამის აკრედიტებულ ინსტიტუტებს და კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს და განახორციელებს შემთხვევითი აღმოჩენების პროცედურებს	10.10
A27	27.07	მშენებლობის დროს კულტურული მემკვიდრეობის უბნების ან არტეფაქტების იდენტიფიცირების შემთხვევაში, არქეოლოგები, რომლებიც აკვირდებიან პროცესს, მისცემენ რჩევას მშენებლობის ზედამხედველს ჩასატარებელი პროცედურების შესახებ (შემთხვევითი აღმოჩენების პროცედურების შესაბამისად) და უფლებამოსილი იქნებიან დროებით შეაჩერონ მშენებლობა და მოახდინონ აღმოჩენების აღრიცხვა	10.10
A27	27.08	კომპანია გაითვალისწინებს მილსადენის მარშრუტში მცირე ცვლილებების შეტანის შესაძლებლობას, კულტურული მემკვიდრეობის იმ ობიექტის დაზიანების თავიდან ასაცილებლად, რომელიც აღმოჩენილი იქნა სამშენებლო სამუშაოების დროს	10.10
A27	27.09	თუ მილსადენის მარშრუტის შეცვლა მშენებლობის დროს აღმოჩენილი კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების დაზიანების თავიდან ასაცილებლად არ არის ადვილი, სამშენებლო სამუშაოები ამ ადგილზე დროებით შეჩერდება, რათა მოხდეს შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოების მიერ გათხრების და აღრიცხვის ჩატარება	10.10
A27	27.10	მილსადენის ღერძიდან 50მ მოშორებით არსებული ცნობილი კულტურული მემკვიდრეობის უბნები შემოსაზღვრული იქნება სამშენებლო სამუშაოებისგან მშენებლობის მიმდინარეობის დროს	10.10
A27	27.11	კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ ცნობიერების ამაღლების საკითხები (როგორცაა აღმოჩენების მფლობელობა, აღმოჩენის შეტყობინება და კულტურული მემკვიდრეობის უბნების დაცვა) ჩართული იქნება შესავალ ტრეინინგში	10.10 და 10.14
A27	27.13	აღდგენის დროს საჭირო ნიადაგის გაფხვიერება ან ნებისმიერი სხვა საქმიანობა, რომელიც გრუნტის შეშფოთებას გამოიწვევს, დაიგეგმება წინასწარ, რათა მოხდეს in-situ შენარჩუნებული არქეოლოგიური მტკიცებულების გვერდის ავლა	10.10

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A27	27.15	მშენებლობის დაწყებამდე ცნობილი კულტურული მემკვიდრეობის უბნები მოინიშნება კულტურული მემკვიდრეობის მონიტორის მიერ	10.10
A27	27.17	მოხდება იმ უბნების შესწავლა, სადაც შესაძლოა მოხდეს კულტურულ მემკვიდრეობაზე ზემოქმედება და მშენებლობის დაწყებამდე ჩატარდება საჭირო გათხრები	10.10
A27	27.19	მცხეთის მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის ლანდშაფტის დაცვის ზონაში ჩასატარებელი სამუშაოების განრიგი და დანადგარების და მასალების გადაზიდვა ჯვრის მონასტერთან მისასვლელი გზის (AR69) საშუალებით წინასწარ შეთანხმდება მცხეთის ისტორიული ძეგლებით დაინტერესებულ მხარეებთან, რომელთა შორისაა NACHP, საქართველოს საპატრიარქო და დასახლების ლიდერები	10.10
A28	28.01	ინფორმაცია BP-ს ადგილობრივი დასაქმების სტრატეგიის შესახებ გავრცელდება საჯაროდ, მედია შეტყობინებების ჩათვლით, როგორც რეგიონალურ ისე ეროვნულ დონეზე	10.13
A28	28.02	არაკვალიფიციური მუშახელის დაქირავების დროს უპირატესობა მიენიჭება პროექტის ზეგავლენის ქვეშ მყოფი დასახლებების მოსახლეობას	10.13
A28	28.03	სამუშაოზე მისაღებად შევსებული განაცხადები განიხილება მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ წარდგენა მოხდება განაცხადების შევსების ოფიციალური პროცედურების მიხედვით	10.13
A28	28.04	პროექტის ზეგავლენის ქვეშ მყოფი დასახლებებიდან მუშახელის დაქირავების სამიზნეები შეთანხმებული იქნება კონტრაქტორთან	10.13
A28	28.05	დასაქმების შესახებ მოლოდინის მართვა საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრების მიერ ადგილობრივი დასახლებებისთვის არსებული სამუშაო ადგილების რაოდენობის და ტიპის შესახებ ინფორმაციის წინასწარ მიწოდებით მოხდება	10.13
A28	28.06	დასაქმების პროცედურები იქნება გამჭვირვალე, საჯარო და არა-დისკრიმინაციული და ღია ყველასათვის, განურჩევლად ეთნიკური წარმომავლობისა, რელიგიისა, სქესობრივი ორიენტაციისა, უნარშეზღუდულობის, სქესის და სხვ.	10.13
A28	28.07	სამუშაოზე დაქირავების პროცესის დაწყებამდე შემუშავდება სამუშაოს ამომწურავი აღწერა, სადაც მოცემულია იქნება თითოეული პოზიციისათვის აუცილებელი უნარები	10.13
A28	28.08	საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები განახორციელებენ მონიტორინგს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ PAC-ებს მიენიჭოთ უპირატესობა მუშახელის შერჩევის პროცესში და შერჩევა იყოს არა-დისკრიმინაციული სქესის და ეთნიკურობის თვალსაზრისით	10.13
A28	28.09	პროექტში მუშაობის დროს ადგილობრივი მუშახელის მიერ ახალი უნარების შეძენის და/ან გაუმჯობესებული უნარების გამომუშავების მიზნით, საჭიროების შემთხვევაში მუშახელს სამუშაო ადგილზე ჩატარდება ტრენინგები	10.13
A28	28.10	პერსონალის ტრენინგის პროგრამა მოიცავს შესავალი და განმეორებითი ინსტრუქტაჟის პროგრამებს, რომელთა მიზანია იმის უზრუნველყოფა, რომ ყველა ახალ თანამშრომელს კარგად ესმოდეს, თუ რას საჭიროებს ყოველი სამუშაო, განსაკუთრებით კი ჯანმრთელობის, უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის თვალსაზრისით	10.13

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A18	28.11	თანამშრომლებისა და სტუმრების შესავალ ტრენინგში გათვალისწინებული იქნება ბუნებრივ და სოციალურ გარემოსთან დაკავშირებული საკითხები	10.7 და 10.13
A28	28.12	ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების და საზოგადოებრივი ურთიერთობების საკითხებზე განსაკუთრებულად გამახვილდება ყურადღება, სპეციფიკურ საკითხებზე დამატებითი ტექნიკური ინსტრუქტაჟის ჩატარებით	10.13
A33	28.14	ყველა მუშას ექნება კონტრაქტი, რომელიც აღწერს სამუშაო პირობებს და სამუშაოს შინაარსს	10.13
A33	28.15	დასაქმების პროგრამის ფარგლებში საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრების ჯგუფები ეცდებიან მოაგვარონ ნებისმიერი არასწორი წარმოდგენა ხელფასსა თუ პირობებს შორის აშკარა განსხვავებების შესახებ	10.13
A28	28.17	PAC-ებს ეცნობებათ ვაკანტური სამუშაო ადგილების შესახებ (დასაქმების მიზნების მიხედვით) შესაბამისი და ხელმისაწვდომი მედია საშუალებებით	10.13
A28	28.20	კონტრაქტორი გააფთხილებს მუშახელს პერსონალის შერჩევის დროს მათი მიწის მოვლის გარეშე დატოვების რისკის შესახებ	10.13
A28	28.22	შერჩევის პროცესში კონტრაქტორი განმარტავს დროებითი ხასიათის სამუშაო ადგილებს და მუშახელს აუხსნის, რომ სწორად განკარგონ თავისი შემოსავალი დასაქმების დროს	10.13
A29	29.03	კონტრაქტორის მომარაგების ჯაჭვის მართვის განხორციელების გეგმა შეეცდება, მაქსიმალურად შეისყიდოს საქონელი და მომსახურება საქართველოში იმის გათვალისწინებით, რომ ადგილობრივი მომწოდებლები აკმაყოფილებენ პროექტის სტანდარტებს	10.13
A30	30.02	კონტრაქტორის მიერ დაქირავებული საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრები მონაწილეობას მიიღებენ ან ჩაუტარებენ უსაფრთხოების შესახებ ცნობიერების ამაღლების ტრენინგს ადგილობრივი დასახლებების მცხოვრებებს სენსიტიურ ადგილებში, მაგ., იქ სადაც განხორციელდება ძირითადი გათხრები და/ან სადაც პროექტის სამშენებლო სატრანსპორტო საშუალებები იმომარაგებს სკოლებთან ან სავაჭრო პუნქტებთან ახლოს	10.11
A21	30.04	ისეთი გათხრების შემთხვევაში, რომლებიც დასახლებების ახლოს ან დროებით დატბორილ ადგილებზე ხორციელდება, მოეწყობა დამცავი ბარიერები; საზოგადოების წევრებისთვის უფრო ნაკლები რისკის შემცველ ადგილებში მოეწყობა გამაფრთხილებელი ბარიერები	10.11 და 10.13
A20	30.06	იქ, სადაც ადამიანებს აშკარად გადასვლა ესაჭიროებათ, ღია თხრილების და შედუღებული მილების ზემოთ მოეწყობა ხიდეები, თუ ეს მიჩნეული იქნება გონივრულად და განხორციელდება უსაფრთხოდ აღნიშნულ ტერიტორიაზე მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოების გათვალისწინებით	10.11 და 10.12
A21	30.09	სადაც რისკის შეფასების შედეგად გაკეთდება დასკვნა, რომ დატბორვა წარმოშობს უსაფრთხოების რისკს, წყალი ამოიტუმბება დატბორილი თხრილებიდან; დატბორილი თხრილების ტერიტორიების გარშემო აღიმართება დამცავი ბარიერები და გამაფრთხილებელი ნიშნები	10.11, 10.12 და 10.13
A30	30.10	პროექტი დანერგავს ნებაყოფლობით პრინციპებს უსაფრთხოების და ადამიანის უფლებების შესახებ	10.11

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A30	30.12	მშენებლობის (და ექსპლუატაციის) დროს ჩატარდება კომპლექსური ექსპერტიზა უსაფრთხოების კონტრაქტორების შერჩევას, შემუშავდება ჩართულობის წესები და მთელ პერსონალს ჩაუტარდება ტრენინგი. პერიოდულად განხორციელდება შესრულების მონიტორინგი და აუდიტი	10.11 და 10.13
A33	30.15	შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით მოხდება მუშახელის ნარკოტიკულ ნივთიერებებზე და ალკოჰოლზე შემოწმება, აღრიცხვა და რეგულარული აუდიტი	10.13
A30	30.17	მიწისზედა კაბელებსა და დროებითი გადაკვეთის წერტილებზე მისანიშნებლად განთავსდება გამაფრთხილებელი შეტყობინებები და აღმები	5.4.6 და 10.11
A37	30.18	სამშენებლო ტრანსპორტის გადაადგილების შესახებ გამაფრთხილებელი ნიშნები განთავსდება გზების გადაკვეთებზე და იმ ადგილებში, სადაც პროექტი ამას ჩათვლის საჭიროდ. საგზაო ნიშნები განთავსდება მისასვლელი მარშრუტების გასწვრივ, სანამ ამ გზებზე იმობრავებს მშენებლობის ტრანსპორტი	10.11 და 10.14
A30	30.21	გზის გადაკვეთებზე, განხორციელდება საგზაო მოძრაობის და ასევე იმ სატრანსპორტო საშუალებების კონტროლის ღონისძიებები, რომლებიც ტოვებენ სამუშაო უბნებს იმ მიზნით, რომ უზრუნველყოფილი იქნას სატრანსპორტო საშუალებების უსაფრთხოდ გადაადგილება გზაზე	10.11
A30	30.22	კონტრაქტორმა უნდა გამოიყენოს წინასწარ განსაზღვრული მისასვლელი გზები. პროექტის სამუშაო უბნებთან მისასვლელი გზების შემდგომი შერჩევას მოხდება სენსიტიური რეცეპტორების გვერდის ავლა და მისასვლელი გზის შერჩევაზე საჭირო იქნება კომპანიის დასტური	10.11 და 10.13
A17	30.23	მილსადენის გასხვისების დერეფანი და ყველა დროებითი სამუშაო სივრცე იქნება შესწავლილი და შემოსაზღვრული (ანუ მონიშნული და სადაც საჭიროა შემოღობილი). კონტრაქტორს მოეთხოვება დაიცვას პროექტის ფიზიკური კვალის საზღვრები	5.4.6, 10.7, 10.11 და 10.13
A30, A37	30.26	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ცნობიერების ამაღლების დამატებითი ტრენინგი ჩაუტარდებათ დასახლებებს, რომლებიც მდებარეობს პროექტის მისასვლელი გზების გასწვრივ	10.8
A30	31.02	რისკის შეფასება მოხდება პროექტის მარშრუტის გასწვრივ სენსიტიური რეცეპტორების, როგორცაა საავადმყოფოები და კლინიკები იდენტიფიცირებისთვის. პროექტი უზრუნველყოფს, რომ ამ დაწესებულებებში პროექტით გათვალისწინებულმა სამუშაოებმა არ შეზღუდოს პაციენტების მიყვანისა და გამოყვანის შესაძლებლობა, ან შეიქმნება ალტერნატიული მისადგომები, რომლებიც შეთანხმებული იქნება საავადმყოფოს ან კლინიკის პერსონალთან	10.11
A31	31.04	პროექტში გამოყენებული იქნება დაბინძურებული მიწის მართვის რისკების შეფასების მიდგომა, ნიადაგის, ზედაპირული ან მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების ადგილობრივ რეცეპტორებზე ზემოქმედების შესაფასებლად	10.3
A31	31.05	ჩამდინარე წყლის ჩაშვების ვარიანტების და ადგილების შერჩევას მოხდება რისკების შეფასება	10.11
A31	31.06	სამედიცინო ნარჩენების განთავსება მოხდება ლიცენზირებული სამედიცინო კონტრაქტორის მიერ ან კომპანიის მიერ დამტკიცებულ ნაგვის საწვავ ღუმლებში	10.11

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A31	31.09	კვებასთან დაკავშირებული საქმიანობები, პრაქტიკები და კვების ობიექტები რეგულარულად შემოწმდება და დაუყოვნებლივ მოხდება შეუსაბამობების დოკუმენტირება, საკვების სანიტარული პროგრამის შესაბამისად, რომელიც შემუშავებული და განხორციელებული იქნება კონტრაქტორის მიერ	10.11
A31	31.10	განხორციელდება მუშახელის სწავლების და ცნობიერების ამაღლების პროგრამები, რომლებიც მოიცავს თამბაქოს მოწვევასთან, ალკოჰოლის და ნარკოტიკული ნივთიერებების მოხმარებასთან დაკავშირებული ჯანმრთელობის რისკების შესახებ ინფორმაციას	10.11
A31	31.11	მოხდება კონკრეტული სამუშაოებისთვის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესაბამისობის შემოწმება და განმეორდება რეგულარულად, დაქირავებულის რისკის პროფილის გათვალისწინებით	10.11
A31	31.20	ჩატარდება საკვებით გამოწვეულ დაავადებათა კვლევის პროცედურა და მომუშავე პერსონალს ჩატარდება ტრენინგი საკვებით გამოწვეულ დაავადებათა თავიდან აცილების (მაგ. ჰიგიენის დაცვის) შესახებ	10.11
A31	31.22	განხორციელდება ინფექციური, ზოონოზური და ვექტორული დაავადებების გავრცელების პრევენციის ღონისძიებები	10.11
A32	32.01	პროექტი გაივლის კონსულტაციებს ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოებთან, მიწის მესაკუთრეებთან და მოსარგებლეებთან, მათ შორის – სამოვრებით მოსარგებლეებთანაც, სანამ შეზღუდვას მიწის ნაკვეთთან მისასვლელს	10.12 და 10.13
A35	32.03	პროექტისათვის გამოყენებულ სატრანსპორტო საშუალებებისთვის გამოყოფილი იქნება სადგომი ტერიტორიები	10.12
A32	32.04	პროექტი უზრუნველყოფს პირუტყვის დასაწყურებელი ისეთი ადგილების ჩანაცვლებას, რომლებიც პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების გამო ვეღარ იქნება დანიშნულებისამებრ გამოყენებული. დასაწყურებელი ადგილების ტიპი და მდებარეობა შეთანხმდება პირუტყვის მფლობელებთან და მწყემსებთან	10.12
A35	32.05	კომპანიის მიწის შესყიდვის ჯგუფი, ეკოლოგი და მშენებლობის კონტრაქტორი მიწის მესაკუთრესთან და/ან წინა მოსარგებლესთან ერთად განახორციელებენ სამშენებლო პერიოდში გამოყენებული მთელი მიწის საბოლოო ინსპექციას	10.12
A32	32.07	პროექტი შეატყობინებს მიწის მესაკუთრეებს/მოსარგებლეებს ნებისმიერი შეზღუდვის შესახებ, რომელიც ეხება მიწას, რომელზეც განთავსდება ახალი მილსადენი ან მის ახლო მდებარე ტერიტორიას	10.12
A32	32.12	მიწის დროებითი და მუდმივი გამოყენებისთვის კომპენსაციის გადახდა მოხდება პროექტისშეთანხმებული ფასების მიხედვით	5.2.9 და 10.12
A32	32.13	ზოგადად, მშენებლობის ან ექსპლუატაციის დროს მიწის ნაკვეთების კომპანიის საკუთრებაში გადაცემა არ მოხდება	5.2.9 და 10.12
A32	32.17	პროექტი ეცდება განსაზღვროს იყენებენ თუ არა მწყემსები სამშენებლო უბნებს და მიზნად დაისახავს გამართოს მათთან კონსულტაციები მშენებლობის დროს შესაძლო შეზღუდვების შესახებ	10.12

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A25	33.01	კონტრაქტორს მოეთხოვება საჩივრების პროცედურის შემუშავება და განხორციელება, რათა ცალკეულ პირებს ჩივილის გამოხატვის საშუალება მიეცეთ პროექტთან დაკავშირებული საქმიანობების და პროექტის თანამშრომლების შესახებ. საჩივრების რეესტრი გამოყენებული იქნება მესამე მხარის საჩივრების, გამოსასწორებელი ღონისძიებების და შედეგების დოკუმენტირებისთვის	10.9, 10.11, 10.12 და 10.13
A33	33.03	საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცრების ჯგუფებს რეგულარული კავშირი ექნებათ ადგილობრივ დასახლებებთან მშენებლობის დაწყებამდე, მშენებლობის მიმდინარეობისას და მისი დასრულების შემდეგ, რათა უზურუნველყოფილი იქნას ადგილობრივი დასახლებების (ისეთი ადგილობრივი მოვლენების ჩათვლით, როგორცაა ქორწილები და დაკრძალვები) პროექტის საქმიანობებით გამოწვეული შეწუხების მინიმუმამდე შემცირება	10.11, 10.12 და 10.13
A33	33.04	მომზადდება თანამშრომლების ქცევის კოდექსი და დაურიგდება ყველა ახალ თანამშრომელს; კოდექსი აუკრძალავს მუშახელს არალეგალურ საქმიანობებში მონაწილეობას, ნარკოტიკული ნივთიერებების გამოყენების, ქრთამის შეთავაზების და კორუფციის ან ადგილობრივი მცხოვრებლებისგან საჩუქრის მოთხოვნის ან მიღების ჩათვლით	10.13
A33	33.09	მუშახელის ტრენინგში მოიცავს ინსტრუქტაჟს ბანაკის წესებისა და ადგილობრივი საკითხებისა და სენსიტიურობების შესახებ	10.13
A33	33.15	პროექტი რეგულარულად განიხილავს ადგილობრივი მოსახლეობის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებაზე ზემოქმედებების შემარბილებელ ღონისძიებებს და ყოველ ექვს თვეში გამართავს კონსულტაციებს PAC ლიდერებთან; კონსულტაციებზე ლიდერებს მიეწოდებათ ინფორმაცია განხორციელების სტატუსისა და შედეგების შესახებ და გაიმართება მსჯელობა ნებისმიერი სახის ცვლილებებზე, რომლებსაც შეიძლება საჭიროებდეს "დაბინძურების პრევენციის გეგმა" ან "ადგილობრივი მოსახლეობის ჯანდაცვისა და უსაფრთხოების გეგმა"	10.11 და 10.13
A20	33.19	მიწის მოსარგებლებთან და ადგილობრივ დასახლებებთან ჩატარდება კონსულტაციები გასხვისების დერეფნის გადასასვლელის შესახებ მათი მოთხოვნების განსასაზღვრად	10.11
A33	33.20	პროექტი ჩატარებს კონსულტაციებს ტყეებთან ახლოს მდებარე პროექტის ზეგავლენის ქვეშ მყოფ დასახლებებთან, იმის განსასაზღვრად თუ რა მასშტაბით იყენებენ მცხოვრებნი ტყის პროდუქტებს. სადაც ტყესთან მისასვლელი გზის შენარჩუნება მნიშვნელოვანია ამ დასახლებებისთვის, კომანია ეცდება დაატოვოს ეს მისასვლელი გზები თუ ამის განხორციელება შესაძლებელია	10.13
A33	33.23	მშენებლობის დაწყებამდე და მშენებლობის დროს ჩატარდება კონსულტაციები ისეთი ქონების მფლობელებთან, რომელიც შესაძლოა დაზიანდეს პროექტის საქმიანობებით	10.8 და 10.12
A33, A37	33.24	მშენებლობის დროს შენარჩუნდება საკუთრებასთან მისასვლელი	10.11 და 10.12
A29	33.25	მშენებლობის დაწყებამდე პასუხისმგებელ პირთან ჩატარდება კონსულტაციები და განხორციელდება შეთანხმებული ღონისძიებები ჯვრის მონასტრის ვიზიტორთა მინიმალურად შეწუხების უზრუნველსაყოფად	10.13

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A34	34.01	ნებისმიერი მოშლილი სავლე საზღვრები ჩანაცვლდება დროებითი ღობით მიწათმფლობელის / მიწათმოსარგებლის გონივრული მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად	10.12 და 10.13
A35	35.01	ინფრასტრუქტურის და მომსახურებების მართვის გეგმა უნდა მოიცავდეს მესამე მხარის კომუნიკაციების მთლიანობის დაცვის ღონისძიებებს, რომელიც მისაღები იქნება მომსახურების ოპერატორისათვის და პროცედურებს, რომლებიც გააადვილებს ნებისმიერი დაზიანების დაუყოვნებლივ შეკეთებას მომსახურების ოპერატორთან კონსულტაციის საფუძველზე ან მომსახურების ოპერატორის მიერ	10.14
A35	35.03	მომსახურების ნებისმიერი დაგეგმილი ცვლილების ან გზის/ბილიკის გადაკვეთის შესახებ შეტყობინება უნდა გაეგზავნოს ადგილობრივ ხელისუფლებასა და ზემოქმედების ქვეშ მყოფ დასახლებებს სამუშაოების დაწყებამდე მინიმუმ 72 სთ-ით ადრე	10.14
A36	35.05	განხორციელდება სარწყავი და სადრენაჟე სისტემების კვლევები მშენებლობის დაწყებამდე მათი მდებარეობისა და მდგომარეობის დასადგენად	10.12 და 10.14
A36	35.06	მშენებლობის პროცესში კონტრაქტორის მიზანი იქნება შეინარჩუნოს მოქმედი სარწყავი სისტემების ერთიანობა და ფუნქციონალურობა ისეთი ზომების გამოყენებით, როგორცაა ამოტუმბვა, არხების შეცვლა და ხელოვნური არხების მოწყობა. ნებისმიერი გადახრა გეგმიდან უნდა დამტკიცდეს კომპანიის მიერ	5.4.6 და 10.12
A36	35.07	სარწყავი სისტემების დარღვევის შემთხვევაში კონსულტაციები გაიმართება მიწის მფლობელებსა და მიწის მეიჯარეებთან, რათა განისაზღვროს მათი მოთხოვნები დროებითი ზომების საჭიროების შესახებ	10.12
A36	35.08	სარწყავი თუ სადრენაჟე სისტემის დაზიანების შემთხვევაში მშენებლობის დასრულებისას მათი აღდგენა მოხდება სულ მცირე მათი თავდაპირველი მდგომარეობის სტანდარტის მიხედვით	10.12
A35	35.09	მესამე მხარის ქონებაზე ზემოქმედების მქონე სამუშაოების დაწყებამდე დაიდება სამუშაოების დაწყების წინა ხელშეკრულება, აღდგენის მოთხოვნების ჩათვლით	10.12 და 10.14
A36	36.03	თუ მესამე მხარის მიწაზე ან მოსავალზე ზემოქმედება მოახდინა პროექტის საქმიანობამ, მაგალითად სარწყავი ან სადრენაჟე სისტემების დარღვევის გამო, გამოყენებული იქნება პროექტის პროცედურები მიწის ან მოსავლის დაზიანების შესახებ	10.12
A38	37.02	იმ შემთხვევაში, თუ შეუძლებელია სამუშაოების მიმდინარეობის დროს გზის გადაკვეთის თავიდან აცილება, უზრუნველყოფილი იქნება ალტერნატიული/შემოვლითი გზები	10.14
A38	37.03	უზრუნველყოფილი იქნება მოძრაობის დროებითი კონტროლი (მაგ., მედროშე) და საგზაო ნიშნები იქ, სადაც აუცილებელია უსაფრთხოების გაძლიერება და მიმართულებების მითითება	10.14
A37	37.04	გზის გადაკვეთებსა და გადასასვლელებზე, სადაც უსაფრთხოების რისკის შეფასების შედეგად იდენტიფიცირებულია საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის ღონისძიებები, საავტომობილო მოძრაობის კონტროლის დროებითი ზომები იქნება მიღებული (მედროშე, დროებითი შუქნიშნები), რაც საგზაო შემთხვევების რისკს შეამცირებს	10.11, 10.12, 10.13 და 10.14

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A30	37.06	იმ ადგილებში, სადაც სკოლები ძალიან ახლოს მდებარეობს გზასთან, რომელზეც მოძრაობს WREP-SR სატრანსპორტო საშუალებები, სამშენებლო კონტრაქტორი დაგეგმავს საშუალებას, რომლებიც მინიმუმანდე შეამცირებს მძიმე ტვირთების გადაზიდვებს დღის იმ მონაკვეთებში, როდესაც ბავშვების სკოლაში მისვლის ან სკოლიდან წამოსვლის ალბათობა მაღალია	10.11
A37	37.07	მშენებლობის შემდეგ კონტრაქტორი შეაკეთებს გზებს სულ მცირე წინასამშენებლო მდგომარეობამდე. განახლებულ გზებთან დაკავშირებით, კონტრაქტორი კომპანიას დასამტკიცებლად წარუდგენს საბოლოო ანგარიშს	5.4.4, 10.13 და 10.14
A26	37.08	ხშირად გამოყენებული მისასვლელი გზების ზედაპირები რეგულარულად შემოწმდება და შეკეთდება, რათა უზრუნველყოფილი იქნას მათი კარგ მდგომარეობაში შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი გზასთან ახლომდებარე არამყარი შენობების არსებობის შემთხვევაში (უნდა აისახოს კონკრეტული უბნის კვლევაში)	10.7, 10.9 და 10.13
A30	37.09	ყველა კონტრაქტორი და ქვეკონტრაქტორი დაიცავს BP-ს მიერ დაწესებულ ავტომობილის მართვის წესებს	10.11
A37	37.10	დამით მგზავრობა მხოლოდ გამოწვევის შემთხვევებში მოხდება, კომპანიის თანხმობით, რათა მინიმუმამდე შეცირდეს მგზავრობასთან დაკავშირებული რისკი და მოსახლეობის შეწუხება	10.11 და 10.13
A37	37.11	პროექტის მიზანი იქნება მუშა-მოსამსახურეების ტრანსპორტირება ავტობუსებით სამშენებლო უბნებზე	10.14
A37	37.14	სადაც აუცილებელია სატრანსპორტო ნაკადის შენარჩუნება, გადაკვეთა მოხდება ორ ეტაპად და გზის სიგანის მხოლოდ ნახევარი იქნება გამოყენებული თითოეულ ეტაპზე. დამაგრდება ფოლადის ფირფიტები, რომლებიც უზრუნველყოფს ერთმხრივი მოძრაობის შენარჩუნებას	10.14
A41	39.01	ESIA-ს ფარგლებში შესაწვლილი მიწის გარდა, დამატებითი მიწის საჭიროების წარმოშობის შემთხვევაში, კონსულტაციები გაიმართება შესაბამის ადგილობრივ ორგანოებთან, თუ საჭიროა, ჩატარდება ბუნებრივი და სოციალური გარემოს შეფასება და მოპოვებული იქნება შესაბამისი ნებართვები და თანხმობები	5.4.4, 10.10 და 10.12
A41	39.04	ცვლილებების მართვის პროცედურა მოიცავს ბუნებრივი და სოციალური გარემოს შეფასებას ნებისმიერი ისეთი ცვლილებების განხორციელებამდე, რამაც შეიძლება უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს ბუნებრივი ან სოციალურ გარემოს შესაბამის რეკვორებზე	10.1
A42	42.01	რისკის შეფასების შედეგები OSR რესურსების გამოყენების პრიორიტეტებისთვის პროექტის ნავთობის დაღვრის რეაგირების პროცედურების შესახებ ინფორმირებისთვის იქნება გამოყენებული	12.6.3
A39	10.18a	დაშვებული იქნება მდინარეში ან წყაროში მხოლოდ აუცილებელი სამშენებლო დანადგარების (დამტკიცებული კომპანიის მიერ) განლაგება, მხოლოდ, დანადგარების საწვავის/საპოხის გაჟონვაზე წინასწარის შემოწმების შემდეგ	10.5
A11	10.18b	როგორც წესი, სამშენებლო ტრანსპორტი გადაკვეთს მდინარეებს ხელოვნური არხის/სადრენაჟე მილის (მილსადენი ხიდი) გავლით, რომლის ზომა შერჩეული იქნება ისე, რომ არ შეიზღუდოს მდინარის დინება და უზრუნველყოფილი იქნას თევზების და წყლის სხვა ორგანიზმების გადაადგილება	10.7

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A19	19.11a	სამშენებლო დერეფანი და ყველა სხვა სამუშაო უბანი შემოწმდება მცენარეული საფარის და ნიადაგის ზედა ფენის მოხსნამდე, IUCN წითელი ნუსხის და საქართველოს წითელი ნუსხის ცხოველების აღმოჩენის მიზნით	10.7
A19	19.11b	თუ სამშენებლო დერეფანში ან სხვა სამუშაო უბანზე, გამრავლების და ზამთრის ძილის პერიოდების გარდა სხვა პერიოდში, აღმოჩენილი იქნა IUCN წითელი ნუსხის და საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობები, ინდივიდები გადაყვანილი იქნება სამშენებლო დერეფნის მოშორებით, უსაფრთხო ადგილას და გაშვებული შესაბამის ჰაბიტატში უბან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმების მეთოდების შესაბამისად	10.7
A19	19.11c	თუ IUCN წითელი ნუსხის და საქართველოს წითელი ნუსხის რომელიმე სახეობა სამშენებლო დერეფანში ან სხვა სამუშაო უბანზე ნაპოვნი იქნა ზამთრის ძილის პერიოდში (ოქტომბრიდან მარტის ჩათვლით), ინდივიდები გადაყვანილი იქნება ზამთრის ძილის ახალ, სამშენებლო დერეფნის მოშორებით მდებარე, უსაფრთხო ადგილას უბან-სპეციფიკური ეკოლოგიური მართვის გეგმების მეთოდების შესაბამისად	10.7
A19	19.11d	თუ აღმოჩნდა, რომ IUCN წითელი ნუსხის ან საქართველოს წითელი ნუსხის რომელიმე სახეობა ბუდობს სამშენებლო დერეფანში ან სხვა სამუშაო ტერიტორიაზე, ინდივიდები დარჩებიან ადგილზე, სანამ კომპანიის მიერ ჩატარდება შეფასება იმის გასათვალისწინებლად უნდა მოხდეს ინდივიდების გადაყვანა თუ ადგილზე დატოვება, ვიდრე არ დასრულდება გამრავლების პერიოდი და ახალგაზრდა ინდივიდები არ დატოვებენ ბუდეს	10.7
A19	19.11e	კომპანია წარმოადგენს სამუშაო მეთოდოლოგიის დეტალურ აღწერას IUCN წითელი ნუსხის და საქართველოს წითელი ნუსხის სახეობების ან ცხოველის იმ სახეობების უსაფრთხოდ გადაყვანისთვის, რომლებიც თვითონ ადვილად ვერ გავლენ სამშენებლო დერეფნიდან და დაცულ ზონებს, სადაც საჭიროა	10.7
A30	D11.02	გზების გადაკვეთის ადგილებზე საფარის სიღრმე გაიზრდება: საავტომობილო გზების გადაკვეთის ადგილებზე გამოყენებული იქნება ზოგადად სულ მცირე 2.0 მ სისქის საფარი და არაასფალტირებული გზების გადაკვეთის ადგილებზე - სულ მცირე 1.5 მ საფარი	5.4.13
A30	D11.03	გზის ღია გათხრის მეთოდით გადაკვეთისას ჩადებული იქნება ბეტონის ფილები, რომლებიც WREP-ს დაიცავს გზის სამშენებლო სამუშაოებისას, ასევე გზის გასწვრივ ან მის კიდეებზე გრუნტის ამოღების სამუშაოების განხორციელებისას	5.4.13
A13	D12.06	ყოველი დიდი მდინარის გადაკვეთას ექნება კონკრეტული უზნისთვის გამიზნული საინჟინრო პროექტი, რომელიც დაპროექტებული იქნება დინების მაქსიმალური სიჩქარის (წყალდიდობის შემთხვევა თანაფარდობით 1:200 წელი), ნალექის გადაადგილების სქემების, მდინარის კალაპოტის კონტურის მოსალოდნელი ცვლილებების და ლატერალური ეროზიის მოსალოდნელი სიდიდის გათვალისწინებით	5.4.13 და 10.5
	D5.001	მილსადენის ახალი მონაკვეთები დაცული იქნება კოროზიისგან დენის ნაკადის კათოდური დაცვის სისტემით	5.3.5

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის სექციური ცვლილებების პროექტი, საქართველო
 ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების შეფასება
 საბოლოო ანგარიში

საკითხი	No.	ვალდებულება (შემარბილებელი) ღონისძიება	ESIA-ის თავის ნომერი
A35	D5.010	სადაც WREP-SR მილსადენი კვეთს მიწაში დამარხულ მომსახურების სისტემებს ან მილსადენებს, გამოყენებული იქნება უტრანშეო ან ღია გათხრის მეთოდით გადაკვეთა. ტიპიური ვერტიკალური დაცილება არსებულ მომსახურებასა და WREP-SR მილსადენს შორის იქნება 1500მმ უტრანშეო მეთოდით გადაკვეთის შემთხვევაში და 900მმ – ღია გათხრის მეთოდით გადაკვეთისას	5.4.10
	D5.045	მოინიშნება მესამე მხარის არსებული მომსახურებები და სენსიტიური რეცეპტორები (მაგ., კულტურული მემკვიდრეობის უბნები ან კონკრეტული ხეები, რომლებიც უნდა შენარჩუნდეს), რომელთა გვერდის ავლა საჭიროა მშენებლობის დროს	5.4.6
	D5.065	დახრილ რელიეფზე (როგორც წესი დახრილობა 10 გრადუსი ან მეტი), თხრილის სიგანეზე შესაბამისი ინტერვალებით დამონტაჟდება თხრილის შემაკავებლები (მაგ., ქვიშის/ცემენტის ნარევით სავსე ჩანთები) მოსწორებული მიწის დონემდე	5.4.11
A9	D5.066	თხრილების გათხრისას ამოღებული ჭარბი ნიადაგის ქვედა ფენა დაიყრება სამუშაო სიგანეზე და იმ ზონებში, სადაც ნიადაგის ქვედა ფენა მსგავსია. ნიადაგის გაშლის სამუშაო ისე ჩატარდება, რომ შეძლებისდაგვარად არ მოხდეს ნიადაგის ტიპების აღრევა	5.4.11 და 10.7
A12	D5.079	წყალალეების დაწყებამდე პროექტი განიხილავს IUCN/საქართველოს წითელი ნუსხის თევზის სახეობის არსებობის შესაძლებლობას, განსაკუთრებით თევზის ქვირითობის პერიოდში (ძირითადად მაისი - ივნისი) და უბნის შეფასებისას შემარბილებელი ღონისძიების სახით განისაზღვრება 10მმ დიამეტრიანი ცხაურის გამოყენება, კომპანიის მიერ დამტკიცების შემდეგ	5.6.1 და 10.5
A5	D5.086	სამშენებლო დერეფნის ბუნებრივი მცენარეული საფარის ხელახალი განვითარების ხელშესაწყობად, ცალკე შენახული ნიადაგის ზედა ფენასა და ნემომპალას ანაწილებან სამშენებლო დერეფნის ზედაპირზე საჭიროებისამებრ, მიწის მოსწორების დასრულების შემდეგ	5.7.6 და 10.3
A8	D5.093	სამშენებლო პერსონალისა და აღჭურვილობის დემობილიზაციამდე დროებითი შენობები და აღჭურვილობა, იარაღები და ნებისმიერი ზედმეტი მასალა, მოტანილი უბანზე ან წარმოქმნილი მშენებლობისა და ექსპლუატაციაში გაშვების დროს, მოცილებულ იქნება	5.7.5 და 10.4
A4	OP01	ექსპლუატაციის დროს მოხდება მილსადენის იმ მონაკვეთების რეგულარული მონიტორინგი, რომლებიც ამოღებული იქნა მომსახურებიდან და დარჩა in-situ, მათი ჩაწოლის აღმოსაჩენად	5.3.3, 10.3 და 10.11
A30	OP140	ადგილობრივ მოსახლეობას მიეწოდება ინფორმაცია იმ საქმიანობების შესახებ, რომლებმაც შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას მილსადენის მთლიანობას, მაგალითად როგორცაა ინერტული მასალების ამოღება	10.12
A17	OP51	პროექტის ფარგლებში ჩატარდება ყოველწლიური მონიტორინგი და დარგული ან ხელახლა დარგული ხე-მცენარეების მონიტორინგი და მოვლა, სანამ არ იქნება მიღწეული ხე-მცენარეების მდგრადი ზრდა	10.4 და 10.7